

Rada
Evropské unie

Brusel 4. května 2023
(OR. en)

8824/1/23
REV 1

RECH 152

POZNÁMKA

Odesílatel: Generální sekretariát Rady
Příjemce: Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět: *Příprava zasedání Rady pro konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl, výzkum a vesmír) konajícího se ve dnech 22. a 23. května 2023*
Bezpečnost znalostí a odpovědná internacionalizace
– výměna názorů

Delegace naleznou v příloze poznámku předsednictví k tématu Bezpečnost znalostí a odpovědná internacionalizace s ohledem na výměnu názorů na zasedání Rady pro konkurenceschopnost konaném dne 23. května 2023.

**POZNÁMKA PŘEDSEDNICTVÍ PRO VÝMĚNU NÁZORŮ NA TÉMA „BEZPEČNOST
ZNALOSTÍ A ODPOVĚDNÁ INTERNACIONALIZACE“**

Integrita výzkumu a bezpečnost výzkumu v polarizovaném světě

Mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu má velký význam pro to, aby si vysokoškolské instituce a organizace provádějící výzkum udržely vysokou kvalitu a relevantnost. Mezinárodní spolupráce pomáhá vytvářet sítě mezi nejlepšími světovými talenty, poskytuje inovativním společnostem přístup na nové trhy, podporuje normalizaci a vytváří kritické množství pro řešení globálních výzev. Vědecký pokrok, objevy a inovace probíhají v interaktivním, interdisciplinárním a mezinárodním ekosystému, v němž mohou výzkumní pracovníci spolupracovat na základě společných zásad a hodnot, jako je akademická svoboda či integrita a otevřenost výzkumu.

Otevřenost a spolupráce však rovněž vyžadují povědomí a znalosti o stávajících bezpečnostních hrozbách a rizicích, jakož i systematické úsilí o jejich potírání. Ve stále nejistějším a polarizovanějším světě vzniká nové geopolitické napětí a výzvy, přičemž hrozí, že otevřené výzkumné prostředí a mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu budou nespravedlivě zneužívány a ovlivňovány zahraničními mocnostmi tak, aby vyhovovaly jejich vlastním zájmům. Hrozby ze strany zahraničních států a nestátních subjektů mohou vést k nežádoucímu předávání znalostí a zasahování do činností v oblasti výzkumu a inovací, včetně podpory tvorby politik. Hrozí, že tato bezpečnostní rizika vážně poškodí mezinárodní výzkumný ekosystém. Rovněž je třeba zdůraznit etické otázky vyplývající ze spolupráce se zeměmi, které nerespektují základní práva a akademickou svobodu. Varování bezpečnostních služeb a incidenty, které byly zveřejněny ve sdělovacích prostředcích, zdůrazňují, že je třeba, aby subjekty evropského systému výzkumu a inovací nebyly naivní.

Internacionalizace výzkumu musí být založena na přísné etice výzkumu, včetně integrity a odpovědnosti výzkumu. Výzkumní pracovníci, podpůrné služby a vedoucí pracovníci vysokoškolských institucí musí posoudit výzvy a příležitosti související s mezinárodní spoluprací. Mezi příklady toho, jak může výzkumná obec zvládat podezření a strach ze skrytých úmyslů, patří zvýšená transparentnost, zvyšování povědomí o širším geopolitickém napětí, řádné řízení rizik, které vyvažuje náležitou péči a postupy napomáhající budování vztahů, a vzdělávání o odpovědné internacionalizaci.

Zachování rovnováhy mezi otevřenou a omezenou mezinárodní spoluprací v oblasti výzkumu

Odpovědná internacionalizace vyžaduje strukturovaný proces identifikace, hodnocení, řízení a monitorování příležitostí a rizik, pokud jde o spolupráci v oblasti výzkumu. Takový přístup vede k lepší připravenosti a informovanosti, jakož i ke zlepšení znalostí o zahraničním vměšování a zároveň chrání základní práva a hodnoty akademické svobody, integrity a autonomie.

Klíčovými prvky odpovědné internacionalizace jsou otevřenost, transparentnost, bezpečnost, svoboda a integrita. Otevřenost a bezpečnost by proto neměly být považovány za protichůdné, ale spíše by měly být vyvážené a vzájemně se doplňovat. Velkou výzvou však je zachování rovnováhy mezi otevřenou vědeckou spoluprací založenou na důvěře na jedné straně a ochrannými a omezujícími předpisy na straně druhé. Nadměrná regulace nebo nadměrné zásahy mohou narušit svobodu vědeckého bádání a výměny informací.

V září 2021 přijala Rada závěry nazvané „Globální přístup k výzkumu a inovacím, Evropská strategie pro mezinárodní spolupráci v měnícím se světě“, v nichž zdůraznila závazek EU udržovat otevřenost v mezinárodní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací. V závěrech je rovněž zdůrazněn závazek prosazovat sdílené hodnoty EU a bránit její zájmy, včetně budování vedoucího postavení a konkurenceschopnosti v oblasti výzkumu a inovací, a posilovat opatření proti zahraničnímu vměšování.

V červnu 2022 byly přijaty závěry Rady o hodnotách a zásadách pro mezinárodní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací. V závěrech byl uznán význam řízení rizik a bezpečnosti a bylo doporučeno, aby Komise a členské státy přijaly opatření k boji proti zahraničnímu vměšování a k řízení rizik spojených s mezinárodní spoluprací v oblasti výzkumu a inovací. To zahrnovalo zajištění odpovídajících preventivních opatření týkajících se bezpečnosti EU a ochrany práv duševního a průmyslového vlastnictví i pravidel pro ochranu soukromí, osobních údajů a infrastruktur.

Dále byly v závěrech Rady vyzvány Komise a členské státy, aby na podporu jejich provádění využívaly a dále rozvíjely osvědčené postupy uvedené například v pracovním dokumentu útvarů Komise nazvaném „Tackling R&I foreign interference“ (Boj proti zahraničnímu vměšování v oblasti výzkumu a inovací). V návaznosti na to bylo zahájeno vzájemné učení zaměřené na řešení zahraničního vměšování do výzkumu a inovací, které se zaměřuje na témata, jako je zvyšování informovanosti a zapojení zúčastněných stran, pochopení a identifikace hrozeb souvisejících se zahraničním vměšováním a opatření k jejich potírání.

Otázky k diskusi

Na základě výše uvedených skutečností se ministři vyzývají, aby se vyjádřili k těmto otázkám:

1. Mnoho členských států zavedlo vnitrostátní přístupy a opatření na ochranu výzkumu a mezinárodní spolupráce. O jaké zkušenosti a osvědčené postupy byste se chtěli podělit, pokud jde o řešení zahraničního vměšování a zvyšování informovanosti o hrozbách a rizicích a zároveň pokračující podporu otevřenosti a mezinárodní spolupráce? Jaká další opatření lze přijmout?
2. Odpovědnost za bezpečnost a integritu výzkumu, včetně identifikace a pochopení hrozeb souvisejících se zahraničním vměšováním, je rozdělena mezi více aktérů, jako jsou vlády, vysokoškolské instituce a agentury poskytující financování. Jaká opatření lze přijmout k dalšímu posílení koordinace a výměny osvědčených postupů mezi zúčastněnými stranami, včetně výzkumné obce?

3. Vzhledem k tomu, že se typy rizik mezi jednotlivými univerzitami a obory značně liší, může být vytvoření jednotného přístupu neúčelné. Jaké hlavní výzvy v tomto ohledu vidíte při úspěšném a účinném provádění pokynů a kontrolních seznamů s konkrétními opatřeními a metodami pro řešení zahraničního vměšování?
-